

[Duborg.]

handler, de Laaneforeninger, vi populært kalder de rentefrie Laaneforeninger, vil jeg ikke tro er klogt at henlægge under Sparekasseinspektoratet. Disse Virksomheder er saa vidt forskellige fra Sparekasserne, at det alene af denne Grund er lidet naturligt at henlægge dem under Sparekasseinspektøren. Og jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at man inden for Sparekassekredse vil føle sig ret ilde tilpas, hvis disse Foreninger og Sparekasserne saa at sige slaas sammen. Jeg tror, man maa sige, at hvor store end disse Foreninger er, er de dog næppe større, end at de indtil videre maa kunne henlægges under Handelsministeriets eget Tilsyn. Embedsmændene i Handelsministeriet maa vel nok kunne overkomme det Stykke Arbejde, det bliver næppe i Fremtiden af større Omfang.

Forslaget, som det foreligger, er i Virkeligheden meget vidtgaaende. Forslaget omhandler slet ikke nærmere den Maade, hvorpaa disse Foreninger skal undergives Tilsyn. Der er i Virkeligheden Tale om en Bemyndigelseslov for den højtærede Handelsminister, hvorved han faar Ret til at gøre ved disse Foreninger, hvad han vil, bestemme Likvidation og fastsætte Betingelser for Oprettelse af nye Foreninger, saaledes at de ikke kan træde i Virksomhed, medmindre hans Betingelser opfyldes. Det turde maaske nok være et Udtryk for, at man fra den højtærede Handelsministers Side i Virkeligheden ikke er fuldt klar over, maaske slet ikke er klar over, hvad der er at gøre i denne Sag, og saa har man valgt den ikke usædvanlige Vej at overlade det hele til Administrationen, overlade Administrationen til paa Handelsministerens Ansvar at skønne over, hvad der skal gøres i denne Sag. Jeg tror imidlertid, der er Grund til at antage, at en Lovgivning, hvorved der fastsættes visse Regler for Regnskabsførelse og Revision, for Indberetninger om Foreningens Virksomhed med periodiske Opgørelser over Foreningens Status og over Foreningernes Ind- og Udlaan, vil være tilstrækkelig til at beskærme Offentligheden imod, at Folk gaar ind i disse Foreninger uden forkerte Forudsætninger.

Naar disse rentefrie Laaneforeninger tvinges til i Lighed med Sparekasserne,

Bankerne og Kreditforeningerne at lægge deres Virksomhed og Regnskab aabent for Offentligheden, vil hele den Mystik, der nu omgiver Foreningerne, være fjernet, og da vil det være klart for enhver, der ikke vil lukke Øjnene for Kendsgerningerne, at det beror paa en Indbildning, at der paa denne Maade kan opnaas rentefri Laan. Efter hele det foreliggende Materiale at dømme kan der ikke være Tvivl om, at disse saakaldte rentefri Laan i Virkeligheden for Laantagerne bliver dyrere end de Prioritetslaan, der for Tiden er de herskende inden for Sparekasser og Kreditforeninger, ganske bortset fra den overordentlige Ulighed, der uundgaaelig vil blive mellem dem, der er saa heldige at komme først i Betragtning ved Laanetildelingen, og dem, der kommer i Betragtning senere. Jeg tror, man kan sige, at det næppe, i det mindste ikke paa det nuværende Tidspunkt, kan være paakrævet at gaa videre med en Lovgivning paa dette Omraade end at kræve Kontrol med Regnskabsføring og Offentliggørelse af Selskabets Virksomhed, saa at man paa Forhaand ved, hvad man gaar ind til, naar man bliver Medlem i disse Foreninger.

Efter de foreliggende Oplysninger — som stammer, skal jeg indrømme, fra Pressen, men derfor kan de jo godt være rigtige — har Medlemmerne i „J. A. K.“, der jo sikkert er langt den betydeligste af disse Virksomheder, faaet Laan til et Beløb af 7—8 Mill. Kr., men dermed er det jo givet, selv om der ikke foreligger nogen Oplysning derom, at der vil være et mægtigt Antal af Medlemmerne, som har foretaget Indbetalinger, og som venter paa at faa Laan; det kan endvidere siges, at disse Medlemmer vil blive udsat for en rent ud sagt forfærdende lang Ventetid, og i hele dette uberegnelige Tidsrum maa disse uheldigt stillede Mennesker altsaa ikke blot forrente deres gamle Gæld, men ogsaa forrente den eventuelt nye Gæld, de har stiftet til Indbetalingen, og svare de Afdrag, som der eventuelt maatte være at svare af den, og de vil maaske — det kan man ikke se bort fra — i mangfoldige Tilfælde komme ud i Vanskeligheder, som de slet ikke kan klare.

Jeg mener derfor ikke, man kan undlade at sige, at den højtærede Minister ved sin Sendrægtighed med at skabe Kontrol